

Отримано: 29.10.2025

Прорецензовано: 18.11.2025

Прийнято до друку: 24.12.2025

email: andrii.smyrnov@oa.edu.ua

ORCID-ідентифікатор: <https://orcid.org/0000-0002-3478-7468>DOI: <http://doi.org/10.25264/2409-6806-2026-37-141-148>Смирнов А. Діяльність Національного Конгресу Українців Молдови як представника дипломатії діаспор. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Історичні науки»*. Острог, 2026. Вип. 37. С. 141–148.

УДК: 94(477).15:327

Андрій Смирнов,доктор історичних наук, професор кафедри історії ім. проф. М. П. Ковальського
Національного університету «Острозька академія»

ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ МОЛДОВИ ЯК ПРЕДСТАВНИКА ДИПЛОМАТІЇ ДІАСПОР

У сучасних міжнародних відносинах зростає вага діаспор як недержавних гравців. Увага України до власної діаспори збільшилася впродовж останніх років, що пояснюється необхідністю налагодження взаємодії між двома сторонами для покращення іміджу України в світі та здобуття підтримки серед міжнародної спільноти. Республіка Молдова є однією з найближчих країн-сусідів України, на території якої проживає значна кількість українців, діють українські організації та установи. Однією з провідних є Національний Конгрес Українців Молдови (НКУМ), який було створено в 2021 р. Попри незначний час існування, Конгрес проявив себе як організація, яка змогла налагодити співпрацю із владними структурами Молдови та низкою міжнародних партнерів.

Метою статті є дати характеристику діяльності НКУМ як представника дипломатії діаспор. З цією метою було проаналізовано його роботу за низкою напрямів: консолідація молдовських українців, популяризація української культури, допомога українським біженцям в адаптації до проживання в Молдові.

Підкреслено, що НКУМ приділяє важливу увагу об'єднанню і розвитку української громади Молдови. Будучи парасольковою структурою, він, фактично, є головним представником молдовських українців, а лідер НКУМ – лідер українства Молдови. Важливим є функціонування Ради примарів при діаспорній організації. Зазначено, що НКУМ робить неабиякий внесок у поширення знань про Україну в Молдові, співпрацює з Посольством України. Ключовою подією українського життя можна вважати «Український день в Молдові». Важлива увага приділяється зі сторони організації розвитку української освіти. Загалом така діяльність сприяє збереженню української національної ідентичності українством Молдови. Наголошено на значній роботі НКУМ щодо допомоги та підтримки українських біженців. У цьому напрямі за співпраці з владою Молдови та міжнародними організаціями було успішно реалізовано чималу кількість проєктів та ініціатив для їхньої соціальної адаптації, освіти дітей, працевлаштування тощо.

Автором зроблено висновки, що окремі напрями роботи НКУМ є проявами дипломатії діаспори. Діяльність організації сприяє покращенню молдовсько-українських відносин і може бути взірцем для українських організацій схожого типу в інших зарубіжних країнах.

Ключові слова: діаспора, дипломатія діаспор, Україна, Молдова, популяризація, міжкультурне взаєморозуміння, адвокація, імідж.

Andrii Smyrnov

THE ACTIVITY OF THE NATIONAL CONGRESS OF UKRAINIANS OF MOLDOVA AS A REPRESENTATIVE OF DIASPORA DIPLOMACY

In contemporary international relations, the role of diasporas as non-state actors is increasing. Ukraine's attention to its own diaspora has grown over recent years. This is explained by the need to establish interaction between the two sides in order to improve Ukraine's image in the world and gain support from the international community. The Republic of Moldova is one of Ukraine's closest neighboring countries, where a significant number of Ukrainians live, and various Ukrainian organizations and institutions operate. One of the leading organizations is the National Congress of Ukrainians of Moldova (NCUM), established in 2021. Despite being relatively new, the Congress has established itself as a powerful organization, cooperating with Moldovan authorities and a number of international partners.

The purpose of this article is to characterize the activities of the NCUM as a representative of diaspora diplomacy. To this end, its work has been analyzed across several directions: consolidation of Moldovan Ukrainians, promotion of Ukrainian culture, and assistance to Ukrainian refugees in adapting to life in Moldova.

It is emphasized that the NCUM pays significant attention to uniting and developing the Ukrainian community in Moldova. As an umbrella organization, it is effectively the main representative of Moldovan Ukrainians, and the leader of the NCUM is the leader of the Ukrainian community in Moldova. In this context, the functioning of the Council of Mayors under the diaspora organization is also important. It is noted that the NCUM makes an important contribution to spreading knowledge about Ukraine in Moldova and cooperates closely with the Embassy of Ukraine. A key event in Ukrainian life can be considered the «Ukrainian Day in Moldova». The organization also places great importance on the development of Ukrainian education. Overall, such activities contribute to the preservation of Ukrainian national identity among Ukrainians in Moldova. Significant efforts of the NCUM regarding assistance and support to Ukrainian refugees are highlighted. In this area, in cooperation with Moldovan authorities and international organizations, a considerable number of projects and initiatives have been successfully implemented aimed at their social adaptation, children's education, employment, and more.

The author concludes that the activities of the NCUM clearly demonstrate manifestations of diaspora diplomacy, contribute to improving Moldovan-Ukrainian relations, and can serve as a model for Ukrainian organizations of a similar type in other foreign countries.

Keywords: *diaspora, diaspora diplomacy, Ukraine, Moldova, promotion, intercultural understanding, advocacy, image.*

Роль діаспор у світовій політиці все більше зростає. Завдяки безпосереднім зв'язкам із країнами свого походження і призначення (перебування) діаспори можуть бути цінним ресурсом у зовнішньополітичній діяльності цих держав або ж вони виступають самостійними недержавними дипломатичними акторами. У зв'язку з цим у науковому дискурсі останніх років дедалі більше активно обговорюються особливості явища «діаспорної дипломатії» («дипломатії діаспор»). В умовах, коли Україні необхідно посилювати свої зв'язки з традиційними закордонними партнерами і налагоджувати нові шляхи комунікацій, боротися із ворожою пропагандою, дезінформацією і стереотипами, які впродовж багатьох років поширювалися серед іноземної спільноти, а також загалом успішно протистояти російському агресору та досягнути сталого довготривалого миру та подальшої розбудови власної державності, всесвітня українська спільнота є надійним партнером і помічником у цих процесах. Увага України до власної діаспори в останні роки посилюється, відшукуються ефективні формати співпраці.

Республіка Молдова є сусідом України. Після початку повномасштабного російського вторгнення в Україну, вона закликала до припинення військових дій та висловлювала свою підтримку України. У Молдові проживає чисельна українська діаспора. Однією з провідних українських організацій є Національний Конгрес Українців Молдови (НКУМ). Тому вивчення її ролі у зв'язках між країною-донором і країною-реципієнтом є актуальною науковою проблемою сьогодення.

Діяльність українців у Молдові привертала увагу дослідників різних галузей науки в Молдові та Україні. Інтерес становить низка публікацій, які дають узагальнене уявлення про молдовську українську громаду. Спеціальних робіт, які б розглядали українство Молдови як колективного амбасадора немає. Проте різні аспекти цієї теми можна простежити в працях, присвячених іншій тематиці.

Молдовські україністи Віктор Кожухар і Катерина Кожухар охарактеризували особливості українського життя в Молдові в 1991–2018 рр., звернувши увагу на розвиток наукових досліджень у галузі україністики, внесок художників українського походження в образотворче мистецтво Молдови, функціонування самодіяльних творчих колективів та українських медіа, український етнокультурний рух тощо [1]. В. Кожухар проаналізував підтримку, яку надала Республіка Молдова на рівні влади та громадського суспільства, українським біженцям після повномасштабного російського вторгнення в Україну в 2022 р., вказував на діяльність українських громад і організацій в Молдові в руслі цієї ж роботи, а також залучення переміщених українців до різних заходів та акцій [2]. У цьому контексті він згадував про діяльність Конгресу українців Молдови [2, с. 212].

Марина Касьянова вела мову про особливості розселення українських громад на теренах Молдови, збереження ними української національної ідентичності та проблеми, які пов'язані з цим, окреслила організаційне життя молдовських українців [3, с. 60; 4, с. 381–387]. Анастасія Токарська зазначала, що за даними МЗС України станом на 2019 р. в Молдові проживає 477 тисяч українців, а також вказала, що на теренах країни діє 26 українських громадських організацій: на правому березі Дністра

zareestrovano – 14, a liwomu – 12 [5, s. 193, 201]. Іван Гнатишин наголошував, що важливим аспектом молдовсько-українських двосторонніх відносин є забезпечення прав національних меншин і стисло описав характерні особливості діяльності українства Молдови [6, с. 396]. Назар Мартинюк підкреслював, що НКУМ посідає помітне місце в українському житті в Молдові [7, с. 60].

Джерельна база представлена публікаціями на офіційних медіаресурсах НКУМ (сайт, соціальні мережі). Там розміщено новини про роботу, документи (звіти, довідники та ін.) організації. Науковий інтерес викликають публікації, які містять інформацію про діяльність Конгресу, розміщені на сайті Посольства України в Республіці Молдова.

Мета статті – охарактеризувати діяльність Національного Конгресу Українців Молдови як представника дипломатії діаспор, проаналізувавши його роботу щодо консолідації та розвитку українських громад Молдови, популяризації української культури, надання допомоги українським біженцям після повномасштабного російського вторгнення в Україну.

На сайті Посольства України в Республіці Молдова зазначено, що українці залишаються однією з найбільших національних меншин у Молдові, посилаючись на те, що за попередніми результатами Перепису населення і житлового фонду 2024 р. етнічних українців в Молдові проживає 4,9% [8; 9]. Загальна чисельність українців у країні становить понад 400 тис. осіб [8]. На сайті дипломатичної установи також вказані українські організації, які функціонують на території держави: Союз українців Республіки Молдова, Жіноча громада українок Молдови, Товариство української культури в Республіці Молдова, Товариство «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка в Молдові, Українська громада м. Кишинів ім. Петра Могили, Мережі жінок-біженок з України в Молдові, Національний Конгрес Українців Молдови, Освітній проєкт «Азбука» та ін.

У нашій роботі ми звернемо увагу на Національний Конгрес Українців Молдови (НКУМ), який було створено 6 травня 2021 р. з метою об'єднання українства Республіки Молдова, представлення та захисту прав української громади, соціальної та громадської інтеграції її членів. Конгрес об'єднує етнічних українців, мережі жінок і молоді в Молдові, суб'єкти громадського суспільства, культурні організації і, фактично, є платформою для діалогу, координації та адвокації, що спрямована на значущість українців у різних сферах політичного і громадського життя країни-реципієнта [10]. Під «парасолькою» НКУМ об'єднані: Спільнота українських жінок Молдови (Жіноча Громада Українок Молдови), Союз Українців Молдови, Асоціація української молоді в Молдові «Злагода» («Zlagoda»), Республіканська асоціація вчителів української мови «Промінь», Асоціація української культури і мистецтва в Молдові «Пташка» [11].

Головою НКУМ є Дмитро Лекарцев – активний діяч зі значним досвідом громадської діяльності, зокрема в сферах захисту прав меншин, гуманітарної допомоги та європейської інтеграції Молдови [12]. У 2018–2021 рр. він був президентом Світового Конгресу Українських Молодіжних Організацій (СКУМО). По суті, очільник НКУМ є лідером українства Молдови. У 2024 р. Президент України Володимир Зеленський нагородив Д. Лекарцева Орденом «За заслуги» III ступеня [13].

За досить короткий час свого існування, Конгрес зарекомендував себе потужною організацією, яка успішно працює за різними напрямками. Діяльність НКУМ доцільно розглядати як самостійного актора в міжнародних відносинах, адже він активно займається лобіюванням і адвокацією інтересів української громади та України, популяризацією української мови, історії та культури, сприяє розвитку українсько-молдовських відносин. Робота Конгресу пов'язана з низкою інших організацій: з 2022 р. за рішенням Президента Республіки Молдова очільник НКУМ представляє громадянське суспільство Молдови в Комісії Президента з питань європейської інтеграції країни; з 2022 р. представляє Торгово-промислову палату України в Молдові; з 2023 р. НКУМ є повноправним членом Світового Конгресу Українців (СКУ), а його лідер очолює Комісію з питань автохтонних українців при СКУ; з 2023 р. також виступає виконавчим партнером ЮНІСЕФ у Молдові; станом на 2024 р. є повноправним членом Європейського Конгресу Українців (ЕКУ) та ін. [14].

Нижче розглянемо приклади діяльності НКУМ за різними напрямками, які стосуються просування інтересів України в Молдові та на міжнародній арені, промоції української культури, збереження і розвитку громади. Всі вони є тісно пов'язаними і доповнюють одне одного.

Об'єднання, розвиток і захист прав української громади

Один із пріоритетів НКУМ – розвиток, зростання і зміцнення української громади. З цією метою також налагоджена комунікація зі СКУ. Під час своїх закордонних відряджень Президент СКУ

проводив зустрічі з українськими громадами Молдови [15]. У 2024 р. Конгрес провів дослідження, яке продемонструвало, що понад 50 тис. мешканців спільнот українського походження проживають у муніципалітетах, які не інтегровані в національне планування. Реагуючи на це, НКУМ започаткував проект «Інтеграція етнічних українських громад в європейське майбутнє Молдови» [16]. Крім того, з метою захисту прав українців і кращому їх залученню до суспільного життя 30 липня того ж року НКУМ заснував «Раду мерів» (Рада українських примарів при НКУМ), яка згуртувала лідерів із 17 північних населених пунктів, де наявні компактні українські спільноти [17]. У Декларації про створення Ради вказано: «Рада примарів стане символом єдності нашої громади, захищаючи права та культурну спадщину, забезпечуючи стійкий розвиток громад, вільне вираження волі та представлення інтересів українців Молдови, сприяючи процвітання та добробуту української громади Молдови на регіональному, національному та міжнародних рівнях» [18]. У межах роботи цієї Ради НКУМ працює над можливостями налагодження побратимств між населеними пунктами в Молдові, Україні, Польщі та Румунії [19]. 30 липня 2025 р. НКУМ поділився підсумками і результатами роботи першого року функціонування Ради примарів. Серед них: здійснення двох освітніх візитів до Польщі та Румунії з метою вивчення європейського досвіду у розвитку інфраструктури, соціальної інтеграції та культурних ініціатив; підписання 14 побратимств із ОТГ України і робота над створення аналогічних зв'язків із Румунією; відновлення Регіонального Фестивалю в комуні Яблоана; проходження тренінгів із навчання створення проектів для розбудови інфраструктури власних населених пунктів [20].

Організацією було напрацьовано і опубліковано «Стратегію української спільноти 2030» [21]. У спільній заяві членів Правління НКУМ вказано, що бачення цієї Стратегії базується на колективному переконанні, що сила і згуртованість української спільноти Молдови є невід'ємною частиною мультикультурної спадщини країни та її добробуту загалом, а також висловлено переконання, що зміцнена українська спільнота сприяє соціальній та економічній стійкості Молдови [21, с. 3]. Цей документ спрямований на досягнення низки цілей: 1. забезпечення реалізації прав української спільноти шляхом підтримки адвокаційних зусиль у межах законодавчих і політичних процесів у Молдові для їх відповідності міжнародним і регіональним стандартам у сфері захисту прав людини та прав національних меншин; 2. розширення можливостей та розвиток органів державної влади і громадянського суспільства української меншини в Молдові шляхом нарощування потенціалу державних установ, громадських організацій, лідерів, ініціативних груп і молодіжних мереж, а також створення стратегічних партнерств; 3. сприяння зниженню бідності серед української меншини, підтримка економічної інтеграції шляхом розширення рівного доступу до можливостей гідної зайнятості та підприємництва; 4. покращення доступу членів української спільноти до державних послуг, включаючи освіту, охорону здоров'я та соціальний захист, шляхом підтримки стандартів інклюзивності та надання цільової допомоги й ресурсів; 5. підтримка збереження культурної самобутності та спадщини українських меншин шляхом проведення культурних заходів, сприяння культурному обміну та внеску у соціальну згуртованість і взаєморозуміння [21, с. 12, 14, 16, 18, 20].

Поширення і підвищення знань про Україну. Внесок у розвиток українсько-молдовських зв'язків

Дієвим способом презентації діяльності НКУМ і одним зі способів популяризації України є його власні медіаресурси, які є досить інформативними та різноманітними. Офіційний сайт організації [10] доступний для перегляду українською та англійською мовою. На ньому можна знайти відомості про структуру та команду НКУМ, документи (звіти, інформаційні бюлетені тощо) та інформацію про реалізовані проекти. Зокрема, в рубриці «Про нас» у пункті «Документи» розміщено (із посиланням на хмарне сховище) довідник, доступний до прочитання українською та англійською мовами, що розповідає про НКУМ як організацію та, фактично, є узагальненим відображенням даних із офіційного сайту [22]. Особливий інтерес становить рубрика «ЗМІ», де можна ознайомитися з публікаціями про діяльність НКУМ, яка в різний час висвітлювалася різними медіа [24]. Це свідчить про інтерес суспільства до роботи Конгресу та української громади. Конгрес також є активним у соціальних мережах і має власні сторінки в Facebook, Instagram, TikTok, YouTube-канал та ін. (лінки на перехід подані на офіційному сайті).

Значним успіхом НКУМ було створення Українського дому в Кишиневі, який було офіційного відкрито 23 серпня 2024 р. Він сприяє консолідації українства Молдови та їхній інтеграції в різні процеси суспільного життя, відіграє роль центру координації та надання послуг для довгострокових

резидентів і біженців, є майданчиком для зустрічей з делегаціями з України, політиками Молдови й іноземних держав, представниками міжнародних організацій та ін. Український дім було створено завдяки підтримці УВКБ ООН та ЮНІСЕФ Молдова [25]. Під час церемонії відкриття були присутні члени молдовського парламенту, послы, делегати понад десяти міжнародних організацій, представники української громади [26]. Лідер НКУМ Д. Лекарцев вказував, що діяльність Українського дому впливає на імідж української спільноти, відкриває нові можливості для презентації власної діяльності та комунікації [19].

У 2022 р. НКУМ і національний телеканал TV8 створили програму «Доброго вечора – ми з України», який інформував суспільство Молдови про події в Україні, переміщених українців тощо. Програма виходила впродовж двох сезонів у формі щотижневого ток-шоу в прайм-тайм [27, с. 18]. Статистика за 2024 р. свідчить про успіх цього проєкту: 2 707 173 переглядів онлайн на цифрових платформах і в соціальних мережах; 1 631 086 телевізійних переглядів; 1 592 471 взаємодій і реакцій аудиторії [27, с. 18].

НКУМ організовує та підтримує численні культурні проєкти і заходи, які сприяють ефективній популяризації України в Молдові та формуванню її позитивного іміджу. Серед учасників таких подій: представники української громади, молдовани, представники дипломатичного корпусу і міжнародних організацій та ін. Ще однією функцією таких заходів є збереження української мови, історико-культурної спадщини і традицій. Серед помітних імпрез: виставка «BIG HEART» (приурочена до річниці російського повномасштабного вторгнення в Україну, організована з метою підтримки українських біженців і засвідчення вдячності молдовському народу); міжнародна виставка «Невидані дипломати» (організована за співпраці з Делегацією Європейського Союзу в Республіці Молдова та Міністерством освіти і досліджень; подія була приурочена вшануванню пам'яті 40 українських студентів, які трагічно загинули через російське повномасштабне вторгнення); вшанування пам'яті жертв Голодомору, День Святого Миколая, Український день у Молдові (Ukrainian Day in Moldova/UDM – один із ключових заходів українського життя в країні-реципієнті; така подія проводиться систематично, починаючи з 2021 р.), День вишиванки, фестиваль «Дні українського кіно в Молдові», Регіональний український фестиваль (цей захід відбувся 10 листопада 2024 р. в комуні Яблоана, організатори: НКУМ за підтримки мерії Яблоани, USAID, Агентства з міжетнічних відносин Республіки Молдова) [28, с. 5–6; 27, с. 22–23]. Як зазначалося вище, Український день в Молдові є центральною подією українського життя в країні, збирає декілька тисяч учасників із різних країн та відіграє роль українського форуму, де йдеться про основні досягнення, окреслюються проблеми до вирішення, звітується про діяльність, налагоджуються контакти із політиками та зарубіжними партнерами [19].

Д. Лекарцев зазначав, що багато освітніх і культурних проєктів українською громадою втілюється завдяки підтримці Посольства України в Республіці Молдова [19]. Зі свого боку дипломатична установа неодноразово високо оцінювала і висловлювала подяки за організовані НКУМ і його партнерами культурні події [29; 30; 31].

Інший важливий вектор роботи – взаємодія з молоддю. Наприклад, у 2023 р. НКУМ і Посольство України в Республіці Молдова реалізували проєкт «Школа молодого лідера». Мета цієї ініціативи – розвиток навичок молоді з України та Молдови в сфері громадської активності та лідерства [28, с. 4].

Ще один пріоритет роботи Конгресу – розвиток української освіти в Молдові. Зокрема, НКУМ віділяє увагу питанням функціонування Української гімназії ім. Тараса Шевченка в Кишиневі, шукає способи її підтримки та розвитку [19]. У 2024 р. в Українському домі відбулася зустріч на якій йшлося про впровадження мультилінгвальної системи освіти в Молдові [32]. На основі інтегрованого курсу викладання української мови та літератури фахівці Республіканської асоціації вчителів української мови «Промінь» розробили підручники для 7–9 класів шкіл Молдови з вивченням української мови. Презентація цих навчальних видань пройшла у 2024 р. в Українському домі в Кишиневі [33]. 1 вересня 2025 р. Посол України в Республіці Молдова Паун Роговей, народний депутат України Арсеній Пушкаренко та лідер НКУМ Д. Лекарцев відвідали українські громади Ришканського району, де побували в різних навчальних закладах, де навчаються українці [34].

Підтримка переміщених українців (українських біженців)

З метою підтримки переміщених українців 27 лютого 2022 р. НКУМ створив Центр допомоги українським біженцям. Він проіснував до 31 січня 2024 р. Рішення про припинення його діяльності

було частиною загальної стратегії консолідації мережі центрів розміщення біженців, реалізованої урядом Молдови спільно з Агентством ООН у справах біженців/Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН). За час свого існування Центр надавав екстрену гуманітарну допомогу (тимчасове розміщення, продовольча підтримка, одяг, психологічна допомога, юридичні консультації), допомагав біженцям отримувати доступ до базових послуг, матеріальної допомоги, правдивої інформації, дбав про освіту дітей, сприяв тим, хто транзитно перетинав територію Молдови, співпрацював із Міністерством праці та соціального захисту Республіки Молдова, отримував підтримку від міжнародних гуманітарних організацій та місцевих партнерів (Peace Winds Japan, Solidarity Fund PL в Молдові, World Vision, Rotary Club Moldova та ін.) [27, с. 8]. Ключові досягнення роботи Центру було охарактеризовано у вигляді статистичних даних, поданих у звіті про діяльність НКУМ за 2024 р.: 5141 – кількість біженців, яким надали тимчасовий притулок; понад 18 тис. біженців отримали допомогу для транзиту до країн Євросоюзу; 230 дітей біженців отримали підтримку та ін.; понад 300 візитів представників ЗМІ, правозахисних місій, міжнародних неурядових організацій та агенцій ООН, що сприяло ліпшому розумінню потреб громад [27, с. 8].

З метою підтримки українських біженців і України НКУМ реалізував багато різних проєктів, заходів та ініціатив. Наприклад, проєкт «Дорога життя», мета якого полягала в транспортуванні людей із зон активного конфлікту в Україні до Кишинєва, а надалі для безпечного переїзду до Австрії та Німеччини [28, с. 2]. НКУМ за підтримки уряду Республіки Молдови, міжнародних партнерів та ін. сприяв доставці гуманітарної допомоги до медичних закладів у різних населених пунктах України [28, с. 2]. Серед інших значущих проєктів: «Робота» (соціально-економічна інтеграція українських біженців в Молдові), «Cash for Work» (соціально-економічна інтеграція переміщених українців у Молдові через підтримку працевлаштування та підприємницької діяльності), «Кожна дитина захищена в Молдові» (захист дітей-біженців і дітей з вразливих родин у Молдові), Літній табір у Центрі для біженців (підтримка дітей переміщених українців в інтеграції в молдовське суспільство, надання психологічної допомоги) та ін. [28, с. 3–4]. Наприклад, у межах одного зі своїх проєктів та з метою підтримки працевлаштування українських біженців у Молдові, НКУМ сприяв реалізації ініціативи по запуску спеціальної онлайн-платформи DİLO.MD [35]. З метою підтримки українців, які народили дитину в Молдові, Конгрес запрошував біженку із України пройти анонімне опитування, щоб зрозуміти з якими проблемами вони зіштовхуються при оформленні документів, отриманні дитячої допомоги [36]. Один із шляхів допомоги дітям українських біженців зі сторони НКУМ полягав у підтримці їхньої освіти. За співпраці з адміністрацією Української гімназії імені Тараса Шевченка в Кишенєві, органами влади Молдови, зарубіжними і міжнародними організаціями (ChildFund Deutschland, Baden-Württemberg Stiftung, UNICEF, World Vision) було обладнано чотири класні кімнати для створення Центру дошкільної освіти «Дивосвіт» [27, с. 14]. У межах проєкту «Кожна дитина захищена в Молдові» НКУМ і UNICEF Moldova розпочали інформаційну кампанію «Back to School». Її мета – надання українським батькам інформації про освітні можливості в Молдові в 2025–2026 навчальному році [37]. Успіхи мали також адвокаційні кампанії НКУМ. Зокрема, вони стосувалися: консультацій із Президентом Республіки Молдова Маєю Санду, відповідної адвокаційної діяльності в молдовському парламенті, взаємодії з іншими державними установами. Результатом проведеної роботи було запровадження статусу тимчасового захисту для українських біженців у Молдові [28, с. 4].

Діяльність Національного Конгресу Українців Молдови цілком можна вважати яскравим проявом дипломатії діаспор. НКУМ вдало сприяє розбудові українського життя в Молдові та консолідації української громади, успішно співпрацює з органами влади в країні-реципієнті та низкою міжнародних партнерів, свідченням чого є реалізація різного типу проєктів та ініціатив, сприяє розвитку молдовсько-українських відносин. Конгрес організовує та підтримує проведення багатьох культурних заходів, які впливають на формування позитивного іміджу України. Також НКУМ робить важливий внесок у підтримку українських біженців та їхньої адаптації до життя в новій країні.

Форми і шляхи діяльності НКУМ, попри відносно короткий час існування, може слугувати взірцем для українських організацій схожого типу в інших державах.

Список використаних джерел та літератури:

1. Кожухар В., Кожухар К. Українці в незалежній Республіці Молдова (1991–2018 рр.). *Народна творчість та етнологія*. 2018. № 4. С. 23–35.

2. Кожухар В. «Нас зустрічали як рідних»: українські вимушені мігранти в Республіці Молдова. *Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine*, Chișinău, 27–28 septembrie 2022. С. 208–215.
3. Касьянова М. М. Функціонування української діаспори в Білорусі, Молдові та Росії. *Глея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. Київ, 2018. Вип. 133. С. 58–62.
4. Касьянова М. М. Міграція громадян України до Білорусі, Молдови та Росії в умовах постбіполярної трансформації міжнародної системи: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук. Київ; Чернівці, 2018. 748 с.
5. Токарська А. Демографічні та соціокультурні характеристики української діаспори. *Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент*: зб. наук. праць. Чернівці, 2024. Т. 14. С. 187–215.
6. Гнатишин І. Україна і Республіка Молдова: невикористаний потенціал. *Україна дипломатична*. 2018. Вип. XIX. С. 393–396.
7. Мартинюк Н. Роль закордонних українців у Республіці Молдова в промоції України (за матеріалами Інтернет-ресурсів). *Міжнародний науковий симпозиум пам'яті академіка Костянтина Поповича. VI читання. «Молдо-українські етнокультурні зв'язки в синхронії і діахронії»*: програма та резюме доповідей. Кишинів, 2021. С. 60.
8. Українці у Молдові. *Посольство України в Республіці Молдова*: офіційний сайт. 09 січня 2025. URL: <https://moldova.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/140-ukrajinci-v-moldovi> (дата звернення: 23.09.2025).
9. Rezultatele preliminare ale Recensământului Populației și Locuințelor 2024. *Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova*. 30.01.2025. URL: https://statistica.gov.md/ro/rezultatele-preliminare-ale-recensamantului-populatiei-si-locuintelor-2024-10077_61626.html?fbclid=IwY2xjawIVfdleHRuA2FlbQIxMAABHX02nzKuziP3SSRepzRZFET35y-M1EielM15hytWaaXO33PYPsHKxrQD1w_aem_7iYUmK1dJHzTr3LVPPPUCQ (дата accessării: 23.09.2025).
10. Національний Конгрес Українців Молдови (НКУМ): офіційний сайт (головна сторінка). URL: <https://www.ncum.md/uk> (дата звернення: 23.09.2025).
11. Про нас. Організація. *Офіційний сайт НКУМ*. URL: <https://www.ncum.md/uk/about-us> (дата звернення: 23.09.2025).
12. Про нас. Команда. Адміністратор. Дмитро Лекарцев. *Офіційний сайт НКУМ*. URL: <https://www.ncum.md/uk/about-us> (дата звернення: 23.09.2025).
13. Президент нагородив орденом голову Національного конгресу українців Молдови. *Укрінформ*. 20.11.2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3929164-prezident-nagorodiv-ordenom-golovu-nacionalnogo-kongresu-ukrainciv-moldovi.html> (дата звернення: 23.09.2025).
14. Про нас. Мандати. *Офіційний сайт НКУМ*. URL: <https://www.ncum.md/uk/about-us> (дата звернення: 23.09.2025).
15. Президент СКУ зустрівся з українцями в Молдові. *Укрінформ*. 21.07.2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3738340-prezident-sku-zustrivsa-z-ukraincami-u-moldovi.html> (дата звернення: 23.09.2025).
16. Інтеграція етнічних українських громад у європейське майбутнє Молдови. *Офіційний сайт НКУМ*. URL: <https://www.ncum.md/uk/projects/integration-of-the-ethnic-ukrainian-community-into-moldovas-european-future> (дата звернення: 23.09.2025).
17. Захист прав місцевих українців шляхом підтримки місцевих органів влади. *Офіційний сайт НКУМ*. URL: <https://www.ncum.md/uk/projects/protection-of-local-ukrainians-rights-through-support-for-local-public-authorities> (дата звернення: 23.09.2025).
18. Декларація про створення Ради Примарів Національного Конгресу Українців Молдови від 30.07.2024. URL: https://drive.google.com/file/d/1mQts-uRVsTF_r38WIWhqR8f1i74Cqlt9/view (дата звернення: 23.09.2025).
19. Петринський А. Дмитро Лекарцев, голова Національного конгресу українців у Молдові. НКУМ працює над тим, щоб кожен українець у Молдові отримав можливості для гідного життя та розвитку. *Укрінформ*. 26.09.2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3909916-dmitro-lekarcev-golova-nacionalnogo-kongresu-ukrainciv-u-moldovi.html> (дата звернення: 23.09.2025).
20. Рада примарів при НКУМ – 1 рік єдності заради мети. *National Congress of Ukrainians of Moldova (Національний Конгрес Українців Молдови)*: Facebook-сторінка. Допис від 30 липня 2025. URL: <https://www.facebook.com/CNUM.MD/posts/pfbid0kf3zMykxVYPE14AoZGA3Pb9i5ArTmbqwsjzH4kAovwTkTZbLqFerstkEcCPEGqPl> (дата звернення: 23.09.2025).
21. Національний Конгрес Українців Молдови. Стратегія української спільноти 2030. Молдова, Кишинів, 2025. 43 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1JRzIqHtHD3ooRiE7QBTmo__PrIpdml3O/view (дата звернення: 23.09.2025).
22. Про нас. Документи. *Офіційний сайт НКУМ*. URL: <https://www.ncum.md/uk/about-us> (дата звернення: 23.09.2025).
23. Національний Конгрес Українців Молдови (Огляд Національного Конгресу Українців Молдови): довідник. 2024. 39 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1mv4y0TG2pmlnZXT0cNsJ_bUBnR-ya1Q/view (дата звернення: 23.09.2025).
24. ЗМІ. *Офіційний сайт НКУМ*. URL: <https://www.ncum.md/uk/media> (дата звернення: 23.09.2025).
25. Український дім. *Офіційний сайт НКУМ*. URL: <https://www.ncum.md/uk/ukrainian-house> (дата звернення: 23.09.2025).
26. У Кишиневі відкрився перший Український дім. *Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3898223-u-kisinevi-vidkrivsa-persij-ukrainskij-dim.html> (дата звернення: 23.09.2025).
27. Національний Конгрес Українців Молдови. Звіт про діяльність. 2024. Молдова. Кишинів, 2025. 25 с.
28. Національний Конгрес Українців Молдови. Трирічний звіт про діяльність (2021–2023). 8 с.
29. У Кишиневі пройшли Дні українського кіно в Молдові. *Посольство України в Республіці Молдова*: офіційний сайт. 12 листопада 2024. URL: <https://moldova.mfa.gov.ua/news/u-kishinevi-projshli-dni-ukrayinskogo-kino-v-moldovi> (дата звернення: 23.09.2025).

30. 28 лютого Посол України Паун Роговей відкрив фотовиставку «Феномен Сили». *Посольство України в Республіці Молдова*: офіційний сайт. 03 березня 2025. URL: <https://moldova.mfa.gov.ua/news/28-lyutogo-posol-ukrayini-paun-rogovej-vidkriv-fotovistavku-fenomen-sili> (дата звернення: 23.09.2025).

31. Марш Вишиванки у Кишиневі. *Посольство України в Республіці Молдова*: офіційний сайт. 24 травня 2025. URL: <https://moldova.mfa.gov.ua/news/marsh-vishivanki-u-kishinevi> (дата звернення: 23.09.2025).

32. У Кишиневі обговорили впровадження мультилінгвальної освіти для українських дітей. *Укрінформ*. 31.10.2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3921971-u-kisinevi-obgovorili-vprovadzennamultilingvalnoi-osviti-dla-ukrainskih-ditej.html> (дата звернення: 23.09.2025).

33. У Молдові презентували нові підручники для шкіл з вивченням української мови. *Укрінформ*. 04.11.2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3923235-u-moldovi-prezentovali-novi-pidrucniki-dla-skil-z-vivcennam-ukrainskoi-movi.html> (дата звернення: 23.09.2025).

34. Українська делегація відвідала громади в одному з районів Молдови. *Укрінформ*. 02.09.2025. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4032037-ukrainska-delegacia-vidvidala-gromadi-v-odnomu-z-rajoniv-moldovi.html> (дата звернення: 23.09.2025).

35. У Молдові презентують онлайн-платформу для працевлаштування українських біженців. *Укрінформ*. 06.11.2025. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3924015-u-moldovi-prezentuut-onlajnplatformu-dla-pracevlastuvanna-ukrainskih-bizenciv.html> (дата звернення: 23.09.2025).

36. Стартувало опитування для українок, які народили дитину в Молдові. *Укрінформ*. 10.07.2025. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4013488-startovalo-opituvanna-dla-ukrainok-aki-narodili-ditinu-v-moldovi.html> (дата звернення: 23.09.2025).

37. Старт кампанії «Назад до школи»: підтримка український сімей, які готуються до нового навчального року в Молдові. *Офіційний сайт НКУМ*. URL: <https://www.ncum.md/uk/news/environment-news-5> (дата звернення: 23.09.2025).

References:

1. Kozhukhar V., Kozhukhar K. Ukrainci v nezalezhnii Respublitsi Moldova (1991–2018 rr.). *Narodna tvorčist ta etnoloģiia*. 2018. № 4. S. 23–35.

2. Kozhukhar V. «Nas zustrichaly yak ridnykh»: ukraïnski vymusheni mihranty v Respublitsi Moldova. *Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine*, Chișinău, 27–28 septembrie 2022. S. 208–215.

3. Kasianova M. M. Funktsionuvannia ukraïnskoi diaspori v Bilorusi, Moldovi ta Rosii. *Hileia: naukovyi visnyk*. Zbirnyk naukovykh prats. Kyiv, 2018. Vyp. 133. S. 58–62.

4. Kasianova M. M. Mihratsiia hromadian Ukrainy do Bilorusi, Moldovy ta Rosii v umovakh postbipoliarnoi transformatsii mizhnarodnoi systemy: dysertatsiia na zdobuttia naukovoho stupenia doktora politychnykh nauk. Kyiv; Chernivtsi, 2018. 748 s.

5. Tokarska A. Demografichni ta sotsiokulturni kharakterystyky ukraïnskoi diaspori. *Mediaforum: analityka, prohnozy, informatsiyni menedzhment: zb. nauk. prats*. Chernivtsi, 2024. T. 14. S. 187–215.

6. Hnatyshyn I. Ukraina i Respublika Moldova: nevykorystanyi potentsial. *Ukraina dyplomatychna*. 2018. Vyp. XIX. S. 393–396.

7. Martyniuk N. Rol zakordonnykh ukraïntsiiv u Respublitsi Moldova v promotsii Ukrainy (za materialamy Internet-resursiv). *Mizhnarodnyi naukovyi sympozium pamiaty akademika Kostiantyna Popovycha. VI chytannia. «Moldo-ukraïnski etnokulturni zviazky v synkhronii i diakhronii»*: prohrama ta reziume dopovidei. Kyshyniv, 10 lystopada 2021. S. 60.